

Penseln vid köksbordet

Berättelse

Det var en morgon i mitten av 1890-talet. Familjen Larsson bodde i ett rött trähus i byn Sundborn i Dalarna. Huset hette Lilla Hyttlös. Carl Larsson hade redan målat i många år, men nu målade han något helt nytt: sitt eget hem och sin egen familj.

Carl satt med papper, penslar och en burk vatten. Han målade med akvarell. Det är en teknik där man blandar färg med mycket vatten. Den passade Carl bra, eftersom han arbetade snabbt och med lätt hand.

Runt omkring honom levde livet som vanligt. Barnen lekte och sprang i rummen. Familjen hade åtta barn, och sex av dem växte upp. Carls fru Karin hade målat möblerna i ljusa färger och vävt egna tyger. Hon hade gjort hemmet ljust och enkelt, och nu fångade Carl det med sin pensel.

Carl målade inte stora kungar eller berömda hjältar. Han målade en flicka vid ett fönster, blommor i krukor och ett vanligt frukostbord. Han ville visa att vardagen var vacker. Bild efter bild blev det en hel samling med 26 akvareller.

År 1899 kom bilderna ut i en bok. Boken hette "Ett hem". Den blev mycket populär, inte bara i Sverige utan i hela Europa. Många människor läste boken och ville ha ett hem som såg likadant ut: ljust, enkelt och fullt av barn. År 1900 köpte Nationalmuseum i Stockholm akvarellerna.

I dag kan man besöka huset i Sundborn. Det ser nästan likadant ut som på Carls bilder.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ett trähus	ett hus byggt av trä
en pensel	redskapet man målar med
en akvarell	en målning med färg och mycket vatten
en teknik	ett sätt att göra något på
väva	göra tyg av trådar
ett tyg	material till kläder och gardiner
en vardag	en vanlig dag, inte fest
en samling	flera saker som hör ihop
populär	omtyckt av många
besöka	komma och titta på en plats

Läsförståelsefrågor

---

1. Var bodde familjen Larsson?
  1. i Stockholm
  2. i Sundborn i Dalarna
  3. i Frankrike
2. Vilken teknik målade Carl med?
  1. olja på stora dukar
  2. akvarell med färg och vatten
  3. endast med blyertspenna
3. Vad gjorde Karin i hemmet?
  1. hon målade möblerna ljusa och vävde tyger
  2. hon sålde tavlorna på torget
  3. hon arbetade på museet
4. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
  1. Carl målade kungar och berömda hjältar.
  2. Familjen hade åtta barn, och sex växte upp.
  3. Carl tyckte att Sundborn var en tråkig by.
5. Vad ville Carl visa med sina bilder? (öppen fråga)
6. Varför tror du att så många i Europa ville ha ett hem som på Carls bilder? (inferens)

Facit

1. 1. i Sundborn i Dalarna
2. 1. akvarell med färg och vatten
3. 1. hon målade möblerna ljusa och vävde tyger
4. 1. nej (han målade vardagen, inte kungar och hjältar) b) ja c) det står inte i texten
5. Exempel på svar: Han ville visa att vardagen och det vanliga livet var vackert.
6. Exempel på svar: Bilderna var ljusa, enkla och glada, och många ville ha ett hem som kändes varmt och fint på samma sätt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten zoomar in själva arbetet med "Ett hem" och kompletterar biografien, som bara nämner boken.

Tema: hem, familj och vardagens skönhet. Bra för att öva preteritum (målade, bodde, köpte) och tidsord (nu, sedan, år 1899). Lyft gärna Karins roll i hemmet. Notera att akvarellerna målades under mitten av 1890-talet; "Blomsterfönstret" är t.ex. från 1895.

Diskussionsfrågor

- Carl tyckte att vardagen var vacker. Vad i din vardag tycker du är fint?
- Skulle du vilja ha en tavla av ditt eget hem? Varför, eller varför inte?
- Karin formade hemmet, men Carl blev den kände. Är det rättvist? Vad tänker du?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en vanlig morgon hemma hos dig.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Carl Larsson – https://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_Larsson
- Wikipedia (engelska): Carl Larsson – https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Larsson
- Svenskt biografiskt lexikon: Carl O Larsson – <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Artikel/11035>
- Carl Larssongården, Sundborn – <https://www.carllarsson.se/>
- Nationalmuseum: Carl Larsson – <https://collection.nationalmuseum.se/en/artists/artist/3877/>

Faktagranskad i juni 2026. Carl Olof Larsson föddes 28 maj 1853 i Stockholm och dog 22 januari 1919 i Falun. Han växte upp i fattigdom, studerade vid Konstakademien 1869–1876 och arbetade som illustratör. Han bodde i Frankrike (bland annat i konstnärskolonin Grez-sur-Loing) där han mötte Karin Bergöö; de gifte sig 1883 och fick åtta barn (varav sex växte upp; Mats dog som spädbarn 1895 och Ulf dog 18 år gammal 1905). Paret gjorde hemmet Lilla Hyttnäs i Sundborn berömt genom akvarellsamlingen "Ett hem" (1899). Hans stora väggmålning "Midvinterblot" refuserades först av Nationalmuseum men hänger där idag. Osäkerhet: olika källor anger att paret möttes 1882 men gifte sig 1883; antalet barn anges ibland som åtta (sex uppvuxna) och ibland som fem (de mest kända). Materialet anger åtta födda, sex uppvuxna.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.